

Öppet brev till kyrkomötets ledamöter

Inför årets kyrkomöte vill Kungl. Musikaliska Akademien framhålla att de motioner som berör kyrkomusiken angår hela Svenska kyrkan. De bör därför behandlas som delar av en strategisk framtidsfråga, inte som fristående ärenden.

Frågan om kyrkomusikens framtid är inte enbart en intern angelägenhet för Svenska kyrkan. Kyrkomusiken utgör en bärande del av Sveriges kulturella infrastruktur, med betydelse för gudstjänstlivet, musikundervisningen, körverksamheten, orgelkulturen, det lokala kulturlivet och återväxten i det svenska musikkivet som helhet.

I underlagen till Kungl. Musikaliska Akademiens projekt *Framtid kyrkomusiker* beskrivs Svenska kyrkans samlade musikkiv som mer omfattande än musikkivet i någon annan organisation i Sverige. Kyrkan finns dessutom i hela landet. Bristen på utbildade kyrkomusiker drabbar därför inte bara enskilda församlingar, utan också det musikaliska sammanhang som bär upp körsången, barns och ungas möten med musik, orgeltraditionen och en levande konsertverksamhet.

Situationen är allvarlig. Vid hearingen mellan Kungl. Musikaliska Akademien och företrädare för kyrkomötets nomineringsgrupper i maj 2026 rådde tydlig samsyn om att kyrkomusikerbristen är verklig och redan påverkar Svenska kyrkans möjligheter att långsiktigt fullgöra sin grundläggande uppgift. I hearingens underlag hänvisas till ett behov av omkring 700 nya kyrkomusiker inom tio år, samtidigt som utbildningsvolymen ligger långt under den nivån.

Enligt Akademiens mening är detta en samhällsfråga i ordets rätta bemärkelse. Kyrkomusiken bär ett kulturarv som sträcker sig över sekler och förvaltar ett omfattande bestånd av orglar med stort kulturhistoriskt värde. Varje vecka ger den barn, unga, vuxna och äldre möjlighet till sång, instrumentalspel, gemenskap och konstnärlig fördjupning. När denna struktur försvagas riskerar Sverige en kulturell nedrustning med följder långt utanför kyrkorummets väggar.

Kyrkomusiken är en viktig väg in i musikkivet för barn och unga. Vid hearingen vittnade flera deltagare om att de inte skulle ha blivit professionella musiker utan kyrkans körer, undervisning och pedagogiska miljöer. Musikens betydelse stannar emellertid inte vid

rekryteringen till musikyrkorna. För många är sången, musicerandet och gemenskapen i en kör en första väg in i församlingens liv. Det är en erfarenhet som också präster, diakoner, församlingspedagoger och förtroendevalda delar.

Här finns även ett viktigt barnperspektiv. Barnkonventionens artikel 27 tar upp varje barns rätt till en levnadsstandard som möjliggör fysisk, psykisk, andlig, moralisk och social utveckling. I en artikel om barns rätt till andlig utveckling har dåvarande ärkebiskopen Antje Jackelén uppmanat bland andra trossamfunden att fundera över hur de kan möta barns behov och värna deras integritet. Körsång och musikundervisning ger barn utrymme att uttrycka sig, möta andra och utforska frågor om mening och tillhörighet – och kan därmed vara en del av kyrkans arbete för deras utveckling.

Det finns också skäl att uppmärksamma sambandet mellan musik och välbefinnande. En forskningsöversikt om gruppsång bland barn och unga pekar på möjliga samband med social gemenskap, positiva känslor och stärkt självbild, men betonar att det behövs mer forskning för att fastställa effekterna. Akademiens initiativ *Sjungande barn* lyfter på motsvarande sätt fram sångens möjligheter att skapa delaktighet och motverka ensamhet. I en tid då många unga mår psykiskt dåligt är tillgången till sådana miljöer värd att värna.

Vid hearingen framgick också att den fria musikundervisningen har försvagats över tid, trots att den tidigare var en central del av kyrkomusikens verksamhet och återväxt. Detta uttrycks även i flera av de aktuella motionerna till kyrkomötet. Att åter ge barn och unga möjlighet att sjunga och lära sig spela är därför både en fråga om framtida kompetensförsörjning och om deras tillgång till musik i vidare bemärkelse.

Kyrkomötet har möjlighet att ange riktningen i frågor som berör hela Svenska kyrkan. Genom nationella prioriteringar, uppdrag till kyrkostyrelsen och budgetmässiga vägval bidrar kyrkomötets beslut till de långsiktiga förutsättningar som behövs för rekrytering, utbildning och utveckling. De motioner som nu föreligger bör därför inte betraktas som isolerade delfrågor. Tillsammans pekar de på behovet av att erkänna kyrkomusiker som bristyrke, stärka rekryteringen och utbildningskapaciteten, förbättra valideringen av tidigare utbildning, skapa fungerande kompletterande utbildningsvägar för redan högskoleutbildade musiker över hela landet och ge barn och unga bättre tillgång till orgel- och musikundervisning.

Vid hearingen klargjordes att kyrkomötet inte kan detaljstyra lokala arbetsgivarbeslut. Däremot kan det ge tydliga styrsignaler och initiera nationella satsningar som skapar bättre förutsättningar för stift, pastorat, församlingar och utbildningsaktörer. Kyrkomötets övergripande nationella ansvar ger det både möjlighet och skyldighet att markera att

kyrkomusiken är en strategisk framtidsfråga för hela Svenska kyrkan – inte en fråga som kan skjutas nedåt i organisationen eller framåt i tiden.

Kungl. Musikaliska Akademien uppmanar därför kyrkomötets ledamöter att behandla de aktuella motionerna ur ett helhets- och samhällsperspektiv. Det handlar inte enbart om utbildningsorganisation och personalförsörjning, utan också om Svenska kyrkans identitet, barns och ungas tillgång till musik, körsångens framtid och orgelkulturens fortlevnad. Det handlar om att ta ansvar för en konstnärlig och social infrastruktur av mycket stor betydelse i hela Sverige.

Ett kraftfullt agerande är både möjligt och nödvändigt. Hearingen visade på en bred samsyn om huvudlinjerna: kyrkomusikerbristen behöver erkännas, utbildningsmöjligheterna stärkas, fler vägar till yrket skapas och den fria musikundervisningen för barn och unga åter få en självklar plats i kyrkans framtidsarbete.

Kungl. Musikaliska Akademien hoppas att kyrkomötet i årets behandling av motionerna visar en hållning präglad av ansvar, framförhållning och kulturell medvetenhet. Att värna och utveckla kyrkomusiken är att värna en levande del av Sveriges andliga, pedagogiska och konstnärliga liv.

Akademien ser fram emot en fortsatt dialog med kyrkomötet, dess ledamöter och andra berörda aktörer om hur kyrkomusikens ställning kan stärkas, återväxten tryggas och detta levande kulturarv bäras och utvecklas gemensamt in i framtiden.

Högaktningsfullt,

Stefan Forsberg

preses, Kungl. Musikaliska Akademien